

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.10, maj 2017

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Jon Tafdrup

Tilsyn ved dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Blaa-Lysene”

ved Ida Marie Klahn

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Digtet
- 3 Receptionshistorie
- 4 Anvendt litteratur

1 Anledning

Digtet “Blaa-Lysene” udkom i *Adresseavisen* den 8. november 1828. Den umiddelbare anledning var prins Frederik (den senere Frederik 7.) og prinsesse Vilhelmine Maries bryllup den 1. november 1828. Brylluppet var i manges øjne en særdeles glædelig begivenhed, da det forenede to linjer af den oldenborgske kongeslægt. Prinsesse Vilhelmine Marie var datter af den regerende konge, Frederik 6., mens prins Frederik nedstammede fra Frederik 6.s farbror, arveprins Frederik. Grundtvig var i denne periode underlagt censur, og derfor finder man under digtet politiassessor P. Eberlins tryktilkendelse.

2 Digtet

Digtet er et typisk lejlighedsdigt til kongehuset fra Grundtvigs hånd. Som i mange andre kongedigte er hensigten ikke kun selve hyldesten (jf. Schmidt-Madsen 2014, s. 163). Digtet fungerer tillige som påmindelse om forfatterens litterære meritter, der er blevet befordret af kongens økonomiske støtte. En støtte, forfatteren selv sagt også håber at opnå fremover.

Digtet er henvendt til kong Frederik 6., og første strofe sigter til en skjult skat i hans rige. Den findes et sted, hvor "Blaa-Lys blinke ved Midnats-Tid". Ifølge folketroen antages blå flammer at brænde, hvor en skat er begravet.

Indledningen til strofe 2 skildrer det gravearbejde, som har bragt skattene for dagen. Grundtvig henviser her til de litterære skatte, som ved hans og andre forfatters indsats er kommet frem i lyset. Til trods for dragen (vers 4), der vogter over gullet som fx Fafner i *Vølsungesaga*, er det lykkedes Grundtvig og hans ligesindede at fremdrage det gamle guld: "Til *Sjette Frederiks* Velbehag, / Og Danmarks Priis i Norden!" (vers 8-9). Et par år forinden havde Grundtvig udgivet nyoversættelser af Saxo og Snorres krøniker. Frederik 6. havde understøttet projektet at have tildelt Grundtvig et årligt oldforskerlegat på 600 rigsdaler fra 1818 (jf. Lundgreen-Nielsen 2010, s. 49).

Vigtigheden af det litterære gravearbejde fremhæves i strofe tre, hvor det skildres, at det materielle guld, "Guld-Støv rød" (vers 5), ikke har stor betydning i forhold til det litterære guld, "Gylden-Skrift" (vers 7). Denne særligt vigtige skrift er de historiske og mytologiske værker fra og om den nordiske oldtid, der står for eftertiden som hver deres "Minds-Mærke" (vers 8). Værkerne er blevet bevaret som en slags Noas ark "paa Tidens Bølge" (vers 9).

I fjerde strofe henvises til Saga, historiens personifikation hos Grundtvig (jf. Toldberg 1950, s. 47) og til hendes præst og skjald, dvs. den historiebevidste, kristne digter – formentlig Grundtvig selv. I de kongesale, hvor en sådan digter er velkommen, vil kongeslægten styrkes og blive frugtbar på ny. I dette kristne og historiebevidste miljø vil "Nordens Vætte" (vers 4) helst holde fest. Vætten skal her forstås positivt som Nordens (skyts)ånd (jf. Toldberg 1950, s. 42).

I femte strofe henviser Grundtvig til det Christiansborg, der var nedbrændt i 1794, men nu stod genopbygget, så det kunne indvies i forbindelse med det kongelige bryllup den 1. november 1828. Vielsen fandt sted i Slotskirken, som stod færdig i 1826.

Sjette strofe er en let omskrevet udgave af første strofe. Skatten defineres her som "Et Sæt af Kroner". Det er oplagt, at der henvises til det nygifte kongelige pars kroner, og dermed til de to grene af den oldenborgske slægt, der forenes og forhåbentlig kan føre det traditionsrige danske kongehus videre.

Syvende strofe rummer en henvendelse til "Vor søde Moder, i Kjortel blaa". Moderen, personifikationen af det kristne Danmark (jf. Toldberg 1950, s. 38), opfordres i forbindelse med det kongelige bryllup til at bære "Brude-Blus", der vil være "til Harme for Trold og Thus" (vers 1-2). Ved den glædelige begivenhed, som det kongelige bryllup er, fordrives ondskaben fra det kristne Danmark, håbet genopvækkes, og flere skjulte skatte kan forventes at komme for en dag. Håbet om et nyt skud på den oldenborgske stamme blev dog gjort til skamme. På grund af prins Frederiks utroskab og druk blev parret skilt i 1837 uden at have bragt en arving til verden. Frederik 7. blev den sidste konge af den oldenborgske slægt.

3 Receptionshistorie

Under overskriften “Grundtvig og hans Blaalys” omtalte *Nyeste Morgenposts* redaktør, Johannes Christian Lange, digtet meget kritisk i sit blad. I sin anonyme anmeldelse beskrev han Grundtvigs digt som “en forulykket Digteridee” (Lange 1828, s. [61]; [læs hele omtalen her](#)).

Tre måneder senere tog en ligeledes anonym anmelder Grundtvigs digt i forsvar i *Kjøbenhavnsposten*. Anmeldelsen, “Blaa-Lysene. (Et Digt af N. F. S. Grundtvig)”, var i to dele og udkom den 19. og den 20. februar 1829. Indledningsvis forkastede skribenten Langes anmeldelse som uanstændig. Herefter medgav han dog, at “Uforstaaelighed er den almindelige Anke” over Grundtvigs digt, og konkluderede, at en analyse af digtet ikke “ville være uvelkommen” (*Kjøbenhavnsposten*, den 19. februar 1829, s. 115). Herefter fulgte skribentens meget detaljerede fortolkning af forskellige elementer i Grundtvigs digt ([læs hele omtalen her](#)).

I *Nyeste Morgenpost*, nr. 36, udkom Johannes Christian Langes gensvar. Han beskrev anmeldelsen som et “Forsvar”, der er “saa besynderligt, at det behøver, skjøndt just ikke fortjener, et Svar” (Lange 1829, s. 442). I sidste ende ville Lange imidlertid ikke argumentere detaljeret imod det anonyme indlæg (s. 443; [læs hele svaret her](#)). Hverken den anonyme forsvarer fra *Kjøbenhavnsposten* eller Grundtvig selv reagerede på dette indlæg.

Måske gik digtets indirekte ansøgning om støtte til litterære projekter ikke upåagtet hen. Tidligere samme år havde Grundtvig forgæves ansøgt kongen om rejseunderstøttelse til en videnskabelig Englandsrejse, hvis mål var at undersøge de engelske bibliotekers håndskriftsamlinger for mulige bidrag til Nordens historie (Rønning 1911, s. 196). Måned efter udgivelsen af “Blaa-Lysene”, den 24. december 1828, sendte Grundtvig en ny ansøgning, og tre måneder senere fik han besked om, at han var blevet bevilliget 2.000 rigsdaler (s. 197). I maj måned 1829 drog Grundtvig afsted til England for at grave mere guld fra den nordiske oldtid frem.

4 Anvendt litteratur

- [anonym] (1829) “Blaa-Lysene. (Et Digt af N. F. S. Grundtvig)” i: *Kjøbenhavnsposten*, nr. 28, 19. februar, s. 115-117, og nr. 29, 20. februar, s. 119 f. København.
- [Lange, J.C.] (1828) “Grundtvig og hans Blaalys” i *Nyeste Morgenpost*, nr. 16, 21. november, s. 61. København.
- [Lange, J.C.] (1829) “Nogle Ord til Blaalyssenes Forsvarer, i Kjøbenhavnsposten Nr. 28 og 29” i *Nyeste Morgenpost*, nr. 36, 5. marts, s. 442 f. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (2010) “N.F.S. Grundtvig og Saxo og Snorre” i *Saxo og Snorre*, udg. Jon Gunnar Jørgensen, Karsten Friis-Jensen og Else Mundal, s. 37-75. København.

- Rønning, Frederik (1911) *N.F.S. Grundtvig. Et bidrag til skildring af dansk åndsliv i det 19. århundrede*, bind 3:1 (1911). København.
- Saxo Grammaticus (1818-1823) *Danmarks Krønike af Saxo Grammaticus fordansket ved Nik. Fred. Sev. Grundtvig*, bind 1-3. København.
- Schmidt-Madsen, Michael (2014) "Kongedigtet" i *Grundtvig og genrerne*, udg. Sune Auken & Christel Sunesen, s. 156-187. Hellerup..
- Snorre Sturluson (1818-1823) *Norges Konge-Krønike af Snorro Sturlesøn fordansket ved Nik. Fred. Sev. Grundtvig*, bind 1-3. København.
- Toldberg, Helge (1950) *Grundtvigs symbolverden*. København.